

ATODIAD 6

TRETH CYNGOR

1. Mae'n benderfyniad allweddol i aelodau'r Cyngor llawn wneud, yn sgil yr ystyriaethau cyflwynir yma, i sefydlu union lefel y cynnydd Treth Cyngor ar gyfer 2021/22. Yr allwedd i hyn yw cael y balans yn briodol rhwng yr angen i wario ar wasanaethau i'r rhai mwyaf bregus yn ein cymdeithas, a'r cynnydd treth sydd yn addas i'w godi ar drigolion Gwynedd.
2. Yn y tybiaethau hanesyddol a wnaed yn ein strategaeth ariannol tymor canolig, defnyddiwyd ffigwr o 3.5%, fel amcangyfrif o'r cynnydd cyfartalog yng Nghymru. Erbyn 2019/20, roedd setliad grant Llywodraeth Cymru yn siomedig, ac roedd raid codi'r dreth 5.8%, pryd roedd cynnydd treth cyfartalog ar draws siroedd Cymru o 6.2%. Erbyn 2020/21, roedd cynnydd treth Gwynedd yn 3.9%, yng nghyd-destun cynnydd cyfartalog 4.6% ar draws Gymru.
3. Eleni, erbyn 2021/22 argymhellir codi'r dreth 3.7%, fydd yn cynhyrchu £77m o dreth, yn cynnwys £2.7m o gynnyrch Premiwm a £2.7m o incwm ychwanegol tuag at y bwllch. Byddai hynny'n gyfystyr i gynnydd yn y Dreth Cyngor o £52.92 i eiddo mewn Band D, neu £1.02 yr wythnos. Bydd y dreth a godir gan yr Awdurdod Heddlu (cynnydd o 5.14% ar gyfer 2021/22) a'r cynghorau cymuned (% amrywiol) yn ychwanegol i hyn wrth gwrs.
4. Mae dros 15.6% o dai sy'n atebol i dalu treth yng Ngwynedd yn derbyn rhyw elfen o gymorth tuag at eu Treth Cyngor, ac mae dros 60% o eiddo Gwynedd mewn bandiau is na band D. Byddai pob 0.1% ychwanegol o dreth yn addasu'r bwllch ariannol y byddem angen ei ddarganfod o tua £74,210. Felly, byddai 0.5% yn golygu addasu'r bwllch ariannol tua £371,060 tra byddai 1% yn golygu addasu'r bwllch ariannol o tua £742,120.
5. Nodir isod y cynnydd a welwyd yn Nhreth Cyngor Gwynedd, a'r cynnydd a welwyd ar gyfartaledd ar draws Cymru, ers 2014/15:

Blwyddyn	Gwynedd	Cymru
2020/21	3.9%	4.6%
2019/20	5.8%	6.2%
2018/19	4.8%	5.0%
2017/18	2.8%	3.1%
2016/17	4.0%	3.7%
2015/16	4.5%	4.3%
2014/15	3.9%	4.2%
Cyfanswm 2014-21	29.7%	31.1%
Cyfartaledd 2014-20	4.2%	4.4%

Yn 2020/21 roedd lefel Treth Cyngor Band D Cyngor Gwynedd yn £1,430, tra roedd lefel treth cyfartalog siroedd Cymru yn £1,354.

<https://gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2020-03/council-tax-levels-in-wales-april-2020-march-2021-942.pdf>

6. Ni wyddom yn union eto beth fydd y cyfartaledd cynnydd ar draws Cymru yn 2021/22, ond yr wybodaeth ddiweddaraf sydd gennyf yw bydd y cyfartaledd ar draws Cymru tua 4%. Felly, mae'r cynnig gerbron i godi'r dreth 3.7%, am fod yn is na lefel tebygol cyfartaledd Cymru erbyn 2021/22, ac felly yn cadw at y polisi hir-dymor.
7. Pe bai aelodau'r Cyngor awydd cynnydd llai na 3.7% yn lefel y Dreth, yna byddai rhaid gwario llai ar wasanaethau. Yr opsiwn drafodwyd yn y gweithdai aelodau oedd i beidio ariannu rhai o'r bidiau refeniw parhaol 'Categori 2' a geir yn Atodiad 2b. Mae'r bidiau 'Categori 1' bron yn anorfod, ond mae ychydig mwy o ddisgresiwn gyda'r bidiau 'Categori 2'. Nodir yn y golofn dde yn Atodiad 2b faint byddai'r Dreth Cyngor ar gyfer 2021/22 yn gostwng drwy beidio cymeradwyo'r bidiau 'Categori 2' unigol.
8. Mae'r dewis rhwng cynnal gwasanaethau a threthu o hyd yn un anodd, wrth gwrs, a mater i'r holl aelodau yw pwyso a mesur a dod i'r balans y maent yn ystyried sy'n briodol. Fodd bynnag, ymhellach i sawl sgwrs anffurfiol yn y gweithdai aelodau, **argymhellir cynnydd Treth Cyngor o 3.7%, fyddai'n gynydd wythnosol o £1.02, neu £52.92 yn flynyddol, gyda threth 'Band D' o £1,483.23 am 2021/22.**

CYNNYRCH PREMIWM TRETH CYNGOR AR EIDDO GWAG AC AIL GARTREFI

9. Roedd yr adroddiad blaen am Gyllideb y Cyngor i'r Cabinet wedi'i baratoi'n seiliedig ar senario lle byddai'r premiwm o 50% ar ail gartrefi ac ar eiddo sydd wedi bod yn wag am 12 mis neu fwy yn parhau am 2021/22.
10. Fodd bynnag, yng nghyfarfod y Cyngor llawn ar 3 Rhagfyr 2020, penderfynwyd gohirio penderfyniad ynglŷn â chaniatáu disgowntiau a chodi premiwm, gan ofyn i'r Cabinet ystyried priodoldeb cynyddu y lefel i hyd at 100%.
<https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//ielistdocuments.aspx?cid=130&mid=4214&ver=4&>
11. Yn dilyn penderfyniad yng nghyfarfod y Cabinet 15 Rhagfyr 2020, cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar y cynnig i gynyddu'r Premiwm ar Ail Gartrefi ac Eiddo Gwag Hirdymor i hyd at 100% ar gyfer blwyddyn ariannol 2021/22.
<https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//ielistdocuments.aspx?cid=133&mid=4168&ver=4&>
12. Wedi ystyried ymatebion a'r ffactorau perthnasol, mae adroddiad arall ar raglen cyfarfod 16 Chwefror 2021 y Cabinet, gyda golwg ar gyflwyno argymhelliad perthnasol i'r Cyngor llawn ar 4 Mawrth 2021. Gall y Cyngor benderfynu parhau am 2021/22 gyda'r premiwm o 50% ar ail gartrefi ac eiddo gwag, neu ei newid i unrhyw lefel rhwng 0% hyd at 100%.
13. Pe bai'r Cyngor yn penderfynu parhau gyda premiwm o 50%, amcangyfrifir bydd y Cyngor yn derbyn £2.7m o incwm yn 2021/22 o'r cynnyrch treth premiwm, a penderfynwyd neilltuo'r arian hwnnw mewn cronfa er mwyn gweithredu'r Strategaeth Tai, sy'n anelu i ddarparu tai ar gyfer pobl ifanc yn ein cymunedau. Cafodd y Strategaeth Tai ei gymeradwyo yng nghyfarfod y Cabinet 15 Rhagfyr 2020.

14. Pe bai'r Cyngor yn penderfynu cynyddu lefel y premiwm ar ail gartrefi ac eiddo gwag i 100%, byddai raid ymgorffori'r holl incwm a chyfarch gwariant perthnasol yng nghyllideb 2021/22. Fodd bynnag, i bwrpas gosod Cyllideb 2021/22 y Cyngor, am y tro, bydd y cynnyrch treth ychwanegol yn cael ei neilltuo mewn cronfa, i'w ystyried eto gan y Cabinet yng nghyswllt ehangu'r Strategaeth Tai.
15. Felly, yn sgil penderfyniad posib gan y Cyngor llawn ar 4 Mawrth 2021 i gynyddu lefel y premiwm ar ail gartrefi ac eiddo gwag i 100%, byddai raid dewis yr ail set o ffigyrau allweddol / yr ail fersiwn o'r penderfyniad a geisir am Gyllideb 2021/22 y Cyngor.